

Beszámoló az Evangélikus Országos Gyűjtemény 204113/00537 számú „Online levéltár-pedagógiai program kidolgozása az Evangélikus Országos Levéltárban” NKA-pályázat szakmai megvalósításáról

Az Evangélikus Országos Gyűjtemény 2021 júniusában nyújtotta be pályázatát a Nemzeti Kulturális Alaphoz online levéltár-pedagógiai program kidolgozására és megvalósítására. A rendelkezésre álló idő alatt hét darab, főleg szöveges információkat tartalmazó, gazdagon illusztrált ismeretterjesztő panelet (ún. infopanel) szerettünk volna összeállítani, eredetileg pdf-formátumban, illetve négy darab kisfilmet szerettünk volna készíteni [Youtube](#)-csatornánkra. Három infopanel, amelyeket a **Tudtad, hogy kik ők? – Evangélikusok Magyarországon** témacsoportba soroltunk, általános, bevezető témákkal foglalkozott volna, mint a magyarországi evangélikus egyház szervezete, az evangélikus egyház szerepe a hazai közoktatás múltjában, az evangélikus egyháztörténet egyes fontosabb fejezetei. A másik négy téma a hazai evangélikusság II. világháború utáni, a rendszerváltásig terjedő történelmével foglalkozott volna, ezért ennek a témacsoportnak, utalva egyrészt az akkori idők ideológiájára, másrészt a korabeli állami vezetés hatalomtechnikai módszereire (ügynökhálózat kiépítése az ellenségesnek tartott szervezetek és állampolgárok megfigyelésére) **A vörös pók hálójában** fantáziacímet adtuk. Utóbbi négy témához kapcsolódtak volna az elkészült kisfilmek is.

A kidolgozott témák kapcsán ügyeltünk arra, hogy azoknak az egyháztörténeti jelentőségen túl köztörténeti vonatkozásuk is legyen. A gályarabok története a Wesselényi-összeesküvéshez és a lipóti abszolutizmus évtizedéhez, a pesti egyház születése a II. józsefi toleranciarendelethez, az 1948. évi egyezmény a II. világháború utáni kommunista hatalomátvételhez, Ordass Lajos második püspöksége az 1956. évi forradalomhoz és a kádári megtorláshoz, az 1984. évi budapesti lutheránus világgyűlés pedig az ún. kádári konszolidációhoz köthető.

A projekttel kapcsolatos szervezési és kivitelezési feladatokkal Csermelyi József levéltárost bíztuk meg, aki a munka során sok segítséget kapott levéltári, könyvtári és múzeumi munkatársainktól, azonban utóbbiaknak elsősorban más feladataik voltak, ahogy Csermelyi Józsefnek sem ez a projekt volt az egyetlen feladata az elmúlt évben. Munkatársunk az első fázisában, 2020 decemberéig elsősorban az egyes témák kidolgozására koncentrált, ezt követte a filmek operatőri és utómunkálataival foglalkozó szakemberekkel való egyeztetés és szerződéskötés. A projekthez Szikra Benedek teológiai hallgatót nyertük meg, aki már több filmes munkában volt a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) segítségére. Az első két film¹ forgatására 2021. február 27-én került sor a MEE budapesti székházában, ezt követően viszont

¹ A Magyarországi Evangélikus Egyház és a Magyar Köztársaság közötti egyezmény (1948), Ordass Lajos második püspöksége (1956–1958)

a pandémia harmadik hulláma miatt munkahelyi szigorítások léptek életbe, amely május végéig, illetve június végéig akadályozta a munkafolyamatok normális ütemben történő előrehaladását. A fóti üggyel foglalkozó filmet június 7-én forgattuk Fóton, a MEE Kántorképző Intézetében, az 1984. évi budapesti lutheránus világgyűléssel foglalkozót pedig június 17-én az Északi Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatalában, Budapesten. A filmekhez sikerült megnyerni az egyes témák avatott történész szakértőit, mint például Korányi András egyháztörténész professzort (Evangélikus Hittudományi Egyetem) vagy Isó Gergely történészt (Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala), másrészt szemtanúkat, sőt az adott események „főszereplőit”. A forgatásokkal kapcsolatban köszönetünket kell kifejeznünk a MEE Országos Iroda, a kántorképző intézet és a püspöki hivatal munkatársainak a helyszínek biztosításáért. A filmek közzétételére augusztus 19-én került sor, a feltöltésért a Gyűjteményi Youtube-csatornát gondozó Kondor Boglárka múzeumpedagógust illeti köszönet.

A benyújtott költségvetési terv szerint a 980 ezer forintos támogatás nagyjából 90%-át a filmekkel kapcsolatos és a grafikai munka kifizetése tette volna ki. Időközben szembesülnünk kellett azzal, hogy a filmek elkészítése jóval többre fog kerülni az eredetileg tervezettnél, emiatt le kellett arról mondani, hogy az egyes infopanelek külön-külön, egyedi tervezésű grafikai megjelenést kapjanak. Borókay Zsófia múzeumpedagógus kollégánk javaslatára a Gyűjtemény saját forrásból (tekintve, hogy ilyen jogcím pályázati tervünkben nem szerepelt) előfizetett a [Genial.ly](#) szolgáltatására, amely számos előre gyártott grafikai elemmel alkalmasnak tűnt arra, hogy az infopaneleket azon készítsük el. A Genial.ly nagyon jó választásnak bizonyult, mert diasorozat formátumával lehetővé tette, hogy a kellő mélységben kifejthessük az anyagot, emellett számos interaktív lehetőséggel is rendelkezett (linkek csatolása, animációk, kiegészítő anyagok csatolása külön ablakban, videók beágyazása stb.), amellyel nem tudtunk volna élni, ha az eredeti koncepció alapján dolgozunk. A másik jelentős változtatás a filmek hosszával kapcsolatos. Már az első két film utómunkálatai során kiderült, hogy a választott témák kifejtéséhez nem elegendő a 10–15 perc. Jobb, ha hosszabb a film, de érthető. Ez különösen az 1984. évi budapesti világgyűléssel foglalkozó filmünkben érhető tetten. Ahhoz ugyanis, hogy ezt a témát megfelelőképp körbejárhassuk a nemzetközi folyamatok, a kádári külpolitika, a szervezés, valamint az eddig készült összefoglalásokban rendszerint marginalizált helyzetbe kerülő állambiztonsági háttér és az ifjúsági nagygyűlés szempontjából, muszáj volt egy jóval hosszabb, 50 perces filmet készíteni.

A megítélt támogatás a lutheránus világgyűléssel foglalkozó film esetében lehetővé tette, hogy a Déli Evangélikus Egyházkerület megrendelésére a világgyűlésre készített, de nyilvános vetítésre a vonatkozó ÁEH engedély miatt 1984 óta soha nem került *Utunk és életünk* című, a magyar evangélikus egyházat bemutató dokumentumfilm levéltárunkban őrzött filmtekercsét digitalizáltassuk és egyes részleteit filmünkben felhasználjuk. Mivel a 35 mm-es filmtekercs digitalizálása speciális felszerelést igényelt, ezért a munka elvégzésével az Emlékmentő Kft.-t bíztuk meg.

Egyes kisebb grafikai munkák elvégzésével meg tudtunk bízni profi grafikust. Rezessy Szabolcs munkája a négy filmhez készített indexkép, valamint a levéltári honlap főoldaláról **A vörös pók hálójában** témáihoz irányító kattintható csempekép.

Egyes nagyméretű dokumentumok és képek digitalizálását a MEE Gyűjteményi Tanácsának Digitalizáló Műhelye végezte el. Köszönet illeti Szappan-Kohári Csaba készséges közreműködését. Kéréseink egyben lehetővé tették számára, hogy tesztelhesse a Digitalizáló Műhely állományába tartozó egyes eszközök korábban nem használt képességeit. Köszönet illeti Kovács Eleonórárt, a MEE Gyűjteményi Tanács elnökét, aki illusztrálás céljából hozzáférést engedélyezett az evangélikus anyakönyvekről készített digitális felvételekhez.

Az illusztrációk egy részét levéltárunk testvérintézményétől, az Evangélikus Országos Múzeumtól, más részét a nyíregyházi Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolától, a bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolától, a Sopron Annótól, a Fortepantól és magánszemélyektől kapta. Köszönjük mindazoknak, akik segítségünkre voltak a képek beszerzésében. Köszönjük továbbá Dr. Jaskó Tamásnak, az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem elnökének, aki engedélyt adott, hogy Ordass Lajos önéletrajzi visszaemlékezéseinek részleteit hangfelvétel formájában csatolhassuk a püspök életét bemutató interaktív összeállításhoz.

A projekt keretében készült anyagok 2021. augusztus 31.-től legalább három éven keresztül ingyenesen elérhetők lesznek az [Evangélikus Országos Levéltár](#) főoldalán, valamint a felső menüsor Látogatóknak fülén a Levéltárpedagógia elemre kattintva. Szeptember 7-én megjelent az első híradás is az [evangélikus egyház honlapján](#).

Budapest, 2021. szeptember 13.

Czenthe Miklós

levéltárvezető

Csermelyi József

levéltáros

KUTATÓSZOLGÁLAT

LEVÉLTÁRUNK - FONDJEGYZÉK

CSALÁDFAKUTATÁS

ONLINE LEVÉLTÁR-PEDAGÓGIA
A VÖRÖS PÓK HÁLÓJÁBAN - A
MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS
EGYHÁZ TÖRTÉNETE A
KOMMUNIZMUS ÉVTIZEDEIBEN

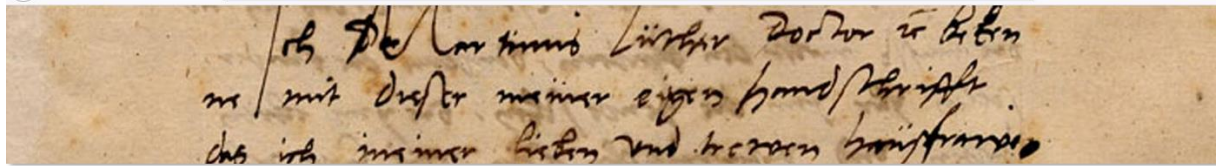

ONLINE LEVÉLTÁR-PEDAGÓGIA
"TUDDAD, HOGY KIK ŐK? –
EVANGÉLIKUSOK
MAGYARORSZÁGON

E EVANGÉLIKUS
ORSZÁGOS
GYŰJTEMÉNY
+++
Három országos gyűjtemény - levéltár, könyvtár és múzeum -
integrációjával 2017-ben alakult meg az Evangélikus Országos

E EVANGÉLIKUS
ORSZÁGOS
GYŰJTEMÉNY
KÖNYVTÁR
Az Evangélikus Országos Könyvtár céljának és feladatának
megfelelően elsősorban a magyar evangélikusság múltjára és jelenére

E EVANGÉLIKUS
ORSZÁGOS
GYŰJTEMÉNY
MÚZEUM
Az Evangélikus Országos Múzeum feladata, hogy a
rendelkezésre álló eszközökkel a lehető leghatékonyabban

Tudtad, hogy kik ők? – Evangélikusok Magyarországon

Tudtad, hogy kik ők? – Evangélikusok Magyarországon címmel arra vállalkoztunk, hogy ismeretterjesztő bemutatókat készítsünk a magyar evangélikus egyház szervezetéről, az oktatásban játszott szerepéről és ötszáz éves történetének néhány fontosabb eseményéről. Első körben három interaktív összeállítást tekinthetnek meg a kedves érdeklődők, bízunk abban, hogy érdekesnek és informatívnak fogják találni őket.

A programot levéltárunk az NKA támogatásával (204113/00537 számú pályázati szerződés) valósította meg.

Gyűjtemény: Evangélikus Országos Levéltár

Projekt státusza: futó

Kapcsolódó oldalak: [Az egyház hajója](#)

[Az egyháztörténelem pillanatai](#)

["A bölcsesség kezdete" – Bevezetés az evangélikus iskoláztatás történetéhez Magyarországon](#)

E
Evangélikus Országos Levéltár
1085 Budapest, Üllői út 24.

EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS GYŰJTEMÉNY
EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS KÖNYVTÁR
EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS MÚZEUM

OLDALTERKÉP
IMPRESSZUM
ADATVÉDELMI TÁJÉKOZTATÓ
SÜTİK

A vörös pók hálójában - A Magyarországi Evangélikus Egyház története a kommunizmus évtizedeiben

A Magyarországi Evangélikus Egyház második világháború utáni évtizedeinek történetébe vezet be a kedves érdeklődőt alábbi négy összeállításunk. Az alábbi témákban igyekeztünk kapcsolódni a 20. századi magyar történelem fontos folyamataihoz, bemutathatva, hogy azoknak mekkora kihatása volt a hazai evangélikusság történetére. Interaktív tábláinkon szövegek, valamint képek, hanganyagok és filmek segítségével szeretnénk segítséget nyújtani az egyháztörténet, de tágabb értelemben hazánk 20. századi történelme iránt érdeklődő fiataloknak és felnőtteknek, illetve a történelmet és az evangélikus egyháztörténetet tanító tanároknak is, hogy közelebbről, alaposabban, de mégis újszerűen ismerhessék meg közelmúltunk történetét.

A kiválasztott témák a következők:

A Magyarországi Evangélikus Egyház története a II. világháború utáni átmeneti években.

Ordass Lajos püspök, talán a legismertebb 20. századi magyar evangélikus egyházvezető életútja

A magyar evangélikus egyház nemzetközi munkája és sikerei 1958-tól az 1980-as évek közepéig

A magyar evangélikus egyház belső élete a Kádár-korban

A programot leváltárunk az NKA támogatásával (204113/00537 számú pályázati szerződés) valósította meg.

Lássuk a kapcsolódó videókat, alatta pedig az egyes témák interaktív bemutatóit!

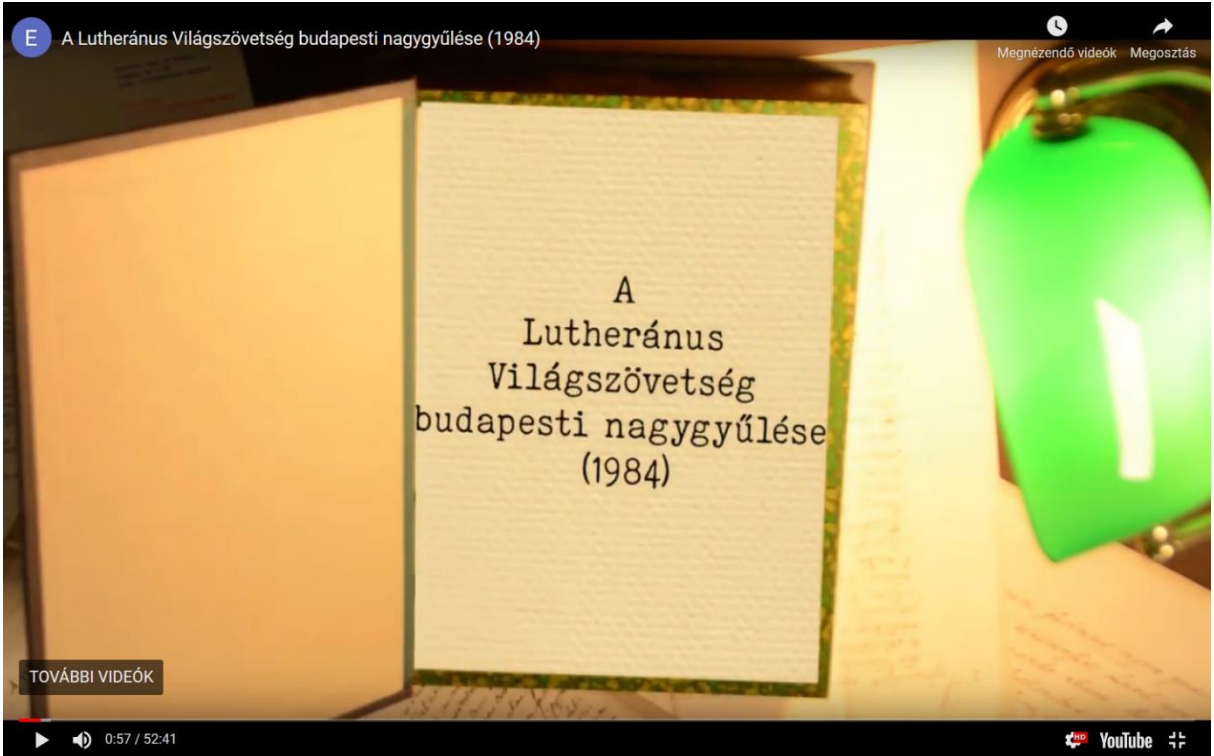

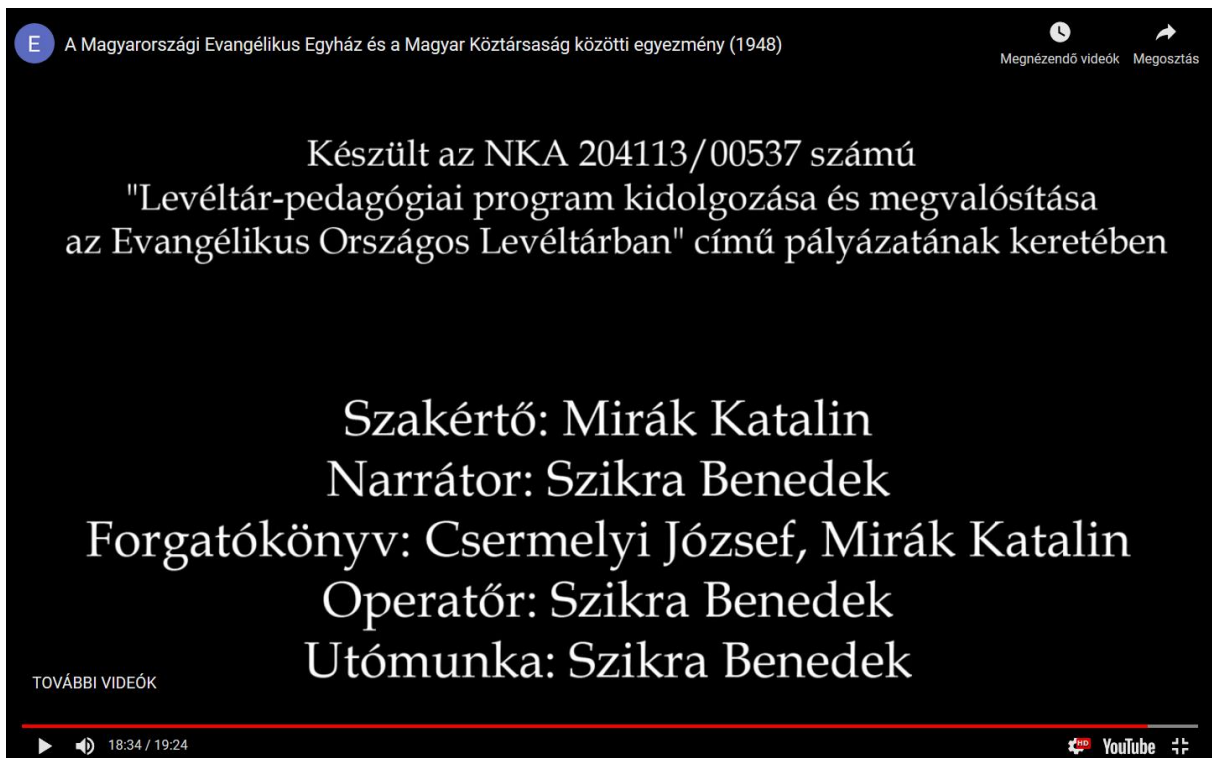
LVSZ-NAGYGYŰLÉS BUDAPESTEN

Megtekinthető itt: YouTube

Gyűjtemény: Evangélikus Országos Levéltár
Projekt státusza: futó
Kapcsolódó oldalak: A fordulat - Az evangélikus egyház Magyarországon a II. világháború utáni években
Egy püspök élete: Ordasz Lajos (1901-1978)
"A nemzetközi helyzet fokozódik" - A magyar evangélikus egyház külkapcsolatai 1958 után
Közünk életek, haltak - Az evangélikus egyház a Kádár-korszakban

A vörös pók hálójában - A M... x A nemzetközi helyzet fokozódik x +

https://view.genial.ly/6119385f1a3aef0dd30d82e5

BEVEZETÉS ÉS TARTALOM

Ebben a kis összeállításban megkíséreljük bemutatni a Kádár-kori magyar evangélikus egyházvezetés nemzetközi munkáját. Elsőként a korszak nagy protestáns világszervezeteit kell ehhez megismerni, majd rátérünk a tényleges külügyi munkára. Előzményként javasoljuk, hogy ismerkedjenek meg Ordass püspök életútját bemutató összeállításunkkal, ugyanis az ő másodszori félreállítása jelentette az első nemzetközi egyházi problémát, amelyet 1958 után kezelni kellett.

- 01 A Lutheránus Világszövetség
- 02 Az LVSZ nagygyűlései
- 03 Ökumenizmus és EVT
- 04 Az EVT nagygyűlései
- 05 A szocialista kísérlet: KBK
- 06 Nehézségek '58 után
- 07 "Az Ordass ügy Helsin- kiben meg fog oldódni"
- 08 A nemzetközi szerep fokozódik
- 09 Egy teológus -Genfben
- 10 Az LVSZ Budapesten
- 11 Impresszum

Írjon ide a kereséshez

18°C Többnyire napos 11:08 2021. 09. 01.

https://view.genial.ly/607dd8bbdbd9e0db28065b6

KELENFÖLD

Utolsó ceglédi éveiben Wolf Lajosnak már nemcsak a saját gyülekezetével kellett foglalkoznia, hanem a környékbeli evangélikusokkal is, ugyanis esperessé választották. 1941-ben tragikus körülmények között megüresedett a kelenföldi lelkészi állás és Kovács Sándor teológiai professzor eltökélte, hogy Wolf Lajost kell a presbitériumnak lelkészé választania. A szót tettek követték, főszereplőnk pedig elfogadta a kelenföldiek hívását.

Kelenföld ekkoriban valóságos mintagyülekezet volt, Wolf elődjei jó munkát végeztek, csak folytatni kellett azt. A nagyobb szabású tervek megvalósítását azonban a háború megakadályozta. Budapest ostroma után viszont ez a gyülekezeti életerő ismét kifejezésre jutott abban, hogy templomukat a harang felszentelését leszámítva már 1945 októberére helyreállították.

A kelenföldi templom 1945 körül (Evangélikus Országos Levéltár)

Írjon ide a kereséshez

18°C Többnyire napos 11:09 2021. 09. 01.

